

1. ΠΟΛΕΜΟΙ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/03/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/03/2024

Σελίδα: 10

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Πόλεμοι και Θρησκεία

Καθώς μπήκαμε στη Σαρακοστή, πιστοί και άπιστοι/άθεοι μπορούν να συμφωνήσουν στην απλή αλήθεια: ότι κάποιος μπορεί να είναι θρησκευόμενος χωρίς να πιστεύει κατ' ανάγκη σε κάποιον Θεό. Ο R. Dworkin στο τελευταίο βιβλίο του «Religion without God» («Θρησκεία χωρίς Θεό») γράφει ότι «η διάκριση μεταξύ θρησκευόμενου και άθρησκου ανθρώπου είναι εξαιρετικά χονδροειδής». Ο Αλ. Αϊνστάϊν τον οποίο επικαλείται ο Dworkin ήταν ένας άθεος θρησκευόμενος. Το ίδιο και ο St. Hawking, ο μεγάλος κοσμολόγος ο οποίος στο τελευταίο του βιβλίο έγραψε ότι «είμαστε ελεύθεροι να πιστεύουμε ό,τι θέλουμε αλλά κατά την άποψή μου ουδείς δημιούργησε το Σύμπαν και ουδείς κατευθύνει τη μοίρα μας». (Brief Answers to the big questions). Αμφότεροι όμως ήσαν βαθύτατα θρησκευόμενοι με την έννοια του δέους μπροστά στο ανεξήγητο, το μυστήριο, την ομορφιά και την πίστη σε πανανθρώπινες ηθικές αξίες.

«Οι θρησκείες περικλείουν συνήθως», γράφει ο Dworkin, «ένα μέρος επιστημολογικό (δημιουργία Σύμπαντος, γέννηση, εξέλιξη ανθρώπου) και ένα μέρος αξιολογικό. Τις αξίες που πρέπει να ορίζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά». Και οι κύριες αξίες είναι η αγάπη, η αλληλεγγύη, η ειρήνη. «Ο Θεός αγάπη εστί και ο μένων εν τη αγάπη εν τω Θεώ και ο Θεός εν αυτώ» λέγει ο ευαγγελιστής Ιωάννης. Με την έννοια αυτή ο καθένας μπορεί να είναι πιστός, αρκεί να δέχεται τη δύναμη της αγάπης. Πάντως οι τρεις αυτές θεμελιακές αξίες οφείλουν να συγκροτούν την πνευματική ταυτότητα της Εκκλησίας και να ορίζουν τη συμπεριφορά της. Την ορίζουν όμως; Οι θρησκευτικοί πόλεμοι του παρελθόντος, η «σύγκρουση των πολιτισμών» (ουσιαστικά θρησκειών), η ιερή τρομοκρατία κ.λπ. πιστοποιούν μάλλον την αναίρεση των αξιών αυτών. Οι σύγχρονες αντιδράσεις μέρους της Εκκλησίας απέναντι στον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών, στη διαφορετικότητα, τους μετανάστες ενόστε και στην επιστήμη, μόνο την αξία της αγάπης δεν υπηρετούν. «Το κενό της αγάπης καλύπτεται από το μίσος και τη βία» ακούγεται στη Βαλκυρία (στην έξοχη παράσταση της Λυρικής).

Η επιδίωξη της «επί γης ειρήνης» θα έπρεπε να είναι η άλλη μείζων επιδίωξη της Εκκλησίας ειδικά σήμερα που η ειρήνη δοκιμάζεται σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς οι συγκρούσεις πέρα από τους δύο μεγάλους πολέμους Ουκρανίας και Γάζας επεκτείνονται ραγδαία (μόνο στην Αφρική έχουν καταγραφεί 204). Ο ρόλος όμως της Εκκλησίας παραμένει αμφιλεγόμενος. Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ευλογεί τα όπλα, την επιθετικότητα, τον πόλεμο της Ρωσίας ενάντια στην Ουκρανία. Ενώ ο αρχηγός της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας Πάπας Φραγκίσκος ζητάει την άνευ όρων παράδοση της Ουκρανίας, πράξη που μόνο την ειρήνη δεν θα φέρει στην Ευρώπη. Βέβαια υπάρχουν και οι φωτισμένες φωνές θρησκευτικών ηγετών υπέρ της ειρήνης, αγάπης, αλληλεγγύης, όπως του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Παρά τα πολλαπλά τους λάθη, ελλείμματα, αμαρτήματα, δύο κοσμικοί θεσμοί ενσαρκώνουν και προωθούν τις θρησκευτικές αξίες της αγάπης, αλληλεγγύης και ειρήνης σήμερα: ο ΟΗΕ και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Οι επί μήνες εκκλήσεις του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ Αντ. Γκουτέρες για τον σεβασμό της ανθρώπινης ζωής στη Γάζα ακούγονται και ως ιερό κήρυγμα. Ενώ η βοήθεια που προσφέρει η ΕΕ συνιστά την έμπρακτη εκδήλωση αλληλεγγύης (έστω και με γεωπολιτικές αναγωγές).

Τελικά «η αγάπη είναι ο μόνος τρόπος» (Ν. Εγγονόπουλος).

Ο Π.Κ. Ιωακείμιδης είναι αμ. καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, πρ. πρεσβευτής - σύμβουλος ΥΠΕΞ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ.